

Katecheza do klas Gimnazjum

(s. Mariola Bochniak CSSMA, s. Diana Jonczyk CSSMA)

Temat : "Podróż" ze św. Michałem Archaniołem.

Cel ogólny:

1. Zapoznanie uczniów ze św. Michałem Archaniołem,
2. Uświadomienie o wartości i znaczeniu walki ze złem w życiu każdego człowieka.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- potrafi wskazać teksty biblijne o św. Michale Archaniele,
- wie, kim jest św. Michał i jakie Bóg mu wyznaczył zadania,
- zna miejsca objawień Archanioła,
- zna treść modlitwy Leona XIII do św. Michała,
- dostrzega potrzebę modlitwy do św. Michała Archanioła w różnych sytuacjach życiowych.

Metoda:

"Skojarzenia", pogadanka, wykład, prezentacja multimedialna, praca w grupach, refleksja.

Środki dydaktyczne:

Pismo święte, obraz św. Michała i zdjęcia z Gargano i Saint Michel, teksty do pracy w grupach, krzyżówka, tekst modlitwy Leona XIII lub obrazki dla każdego ucznia z tą modlitwą.

WSTĘP

1. Modlitwa przed katechezą - prowadzi uczeń:

Ps 121:1-8

Wznoszę swe oczy ku górom: Skądże nadejdzie mi pomoc?

Pomoc mi przyjdzie od Pana, co stworzył niebo i ziemię.

On nie pozwoli zachwiać się twej nodze ani się zdrzemnie Ten, który cię strzeże.

Oto nie zdrzemnie się ani nie zaśnie Ten, który czuwa nad Izraelem.

Pan cię strzeże, Pan twoim cieniem przy twym boku prawym.

Za dnia nie porazi cię słońce ni księżyc wśród nocy.

Pan cię uchroni od zła wszelkiego: czuwa nad twoim życiem.

Pan będzie strzegł twego wyjścia i przyjscia teraz i po wszystkie czasy.

2. Sprawdzenie obecności.

3. Sprawdzenie wiadomości z ostatniej lekcji.

PRZEBIEG KATECHEZY

Wprowadzenie

Krok 1 - podróż w wyobraźnię - skojarzenia.

Wypisujemy na tablicy słowa, młodzież podaje skojarzenia:

ANIOŁ, ZŁO, DOBRO, ŚW. MICHAŁ ARCHANIOŁ

Pogadanka - podsumowanie wypowiedzi uczniów.

Wasze skojarzenia do podanych słów, wprowadzają nas w podróż do świata duchowego, którego nie możemy doświadczać zmysłami. Posiadamy jednak własne doświadczenia spraw duchowych np. głos sumienia, natchnienia. Niektórzy mają też doświadczenie wiary w obecność istot zwanych aniołami. Dziś zapraszam was w podróż do "krajów" św. Michała Archanioła. Chcemy go bliżej poznać. Jest on aniołem. Zobaczmy więc prezentację, charakteryzującą istoty stworzone, zwane aniołami.

Krok 2 - podróż w "głębiny aniołów"

- prezentacja multimedialna o aniołach (www.michalitki.pl) lub wykład o aniołach (zał.1)

Zapis w zeszycie:

Aniołowie to stworzenia czysto duchowe, posiadające rozum i wolę, są stworzeniami osobowymi i nieśmiertelnymi, przewyższając doskonałością wszystkie stworzenia widzialne. KKK 329

Ich zadania to:

- adorowanie i uwielbianie Boga,
- służenie Zbawicielowi,
- przekazywanie człowiekowi poleceń od Boga,
- chronienie przed grzechem i szatanem,
- towarzyszenie duszy w chwili śmierci i sądu.

Krok 3 - podróż w miejsca, poświęcone św. Michałowi Archaniołowi.

- przedstawia przygotowany uczeń
- pokaz obrazu św. Michała, zdjęć z Gargano i z Mont Saint Michel.

Hebrajskie imię mika'el znaczy Któż jak Bóg! Według Ojców Kościoła i świętych, kiedy Lucyfer zbuntował się przeciwko Panu Bogu i do buntu namówił część aniołów, wtedy miał wystąpić Archanioł Michał i z okrzykiem "Któż jak Bóg" wypowiedzieć wojnę demonom. W Piśmie św. Michał wymieniany jest 5 razy. Jego kult sięga początków chrześcijaństwa. W Azji Mniejszej: w Cherotope i w Chone oddawano mu cześć w IV w. Było to miejsce, zwane Michaelion. Kolejne centrum kultu powstało w Konstantynopolu, modlono się do niego także w Egipcie i w Syrii; w Etiopii

poświęcano mu każdy 12 dzień miesiąca. W Europie najstarsze ślady kultu św. Michała Archanioła spotykamy we Włoszech w V w. (np. Syrakuzy, Mediolan, Rzym). Do dziś bardzo licznie nawiedzane jest sanktuarium w mieście Monte Sant' Angelo na Górze Gargano. Źródłem tego kultu są cztery objawienia, które miały miejsce w 490, 492, 493 i 1656 roku. Pieczę nad sanktuarium i grotą św. Michała sprawują od 1996 r. księża michalici ze Zgromadzenia św. Michała Archanioła, założonego przez bł. ks. Bronisława Markiewicza w Miejscu Piastowym.

Drugim ważnym centrum kultu jest sanktuarium we Francji, usytuowane na skalistej wyspie, zwane Mont-Saint-Michel. Był to od VIII w. klasztor, potem twierdza warowna, więzienie, aż w końcu tą fantastyczną budowlę w 1863 r. zaliczono do francuskich zabytków narodowych.

W Polsce jest ok. 250 kościołów pod wezwaniem św. Michała Archanioła, zaś w Miejscu Piastowym koło Krosna, na południu Polski dnia 29.09.2007 r. kościół zakonny księży Michalitów został wyniesiony do rangi sanktuarium św. Michała Arch. Jest to jedyne w Polsce a trzecie w Europie sanktuarium poświęcone temu Archaniołowi. Kustoszami tego miejsca są księża ze Zgromadzenia św. Michała Archanioła, którego błogosławiony o. Założyciel ks. Bronisław Markiewicz odznaczał się szczególnym nabożeństwem i czcią dla św. Michała.

Krok 3 - podróż do pięciu "krain" św. Michała - praca w grupach:

(Klasę dzielimy na 5 grup. Każda grupa dostaje Pismo św., tekst i pytania do analizy. Czas pracy ok. 10 min.)

Kraina I. "Podróż do Starego Testamentu"

W Starym Testamencie, Księga Daniela opisuje historię narodu izraelskiego z IV w. przed Chrystusem. Naród wybrany, wraz z prorokiem Danielem, znajdują się w niewoli perskiej. Po długim poście i modlitwie, prorokowi ukazuje się Archanioł Gabriel i mówi:

" Nie bój się Danielu! Od pierwszego bowiem dnia, kiedy starałeś się usilnie zrozumieć i upokorzyć przed Bogiem, słowa twoje zostały wysłuchane; ja zaś przybyłem z powodu twoich słów. Lecz księżę królestwa Persów sprzeciwił mi się przez dwadzieścia jeden dni. Wtedy przybył mi z pomocą Michał, jeden z pierwszych książąt. /Dn 10, 12-13/.

Przeczytajcie też: Dn 10,20b- 21b oraz Dn 12,1-4

1. O jakich czasach mówi autor?
2. Jak nazywany jest tu św. Michał Archanioł?
3. Jaką pełni tu rolę św. Michał?

Kraina II. "Podróż do Nowego Testamentu"

Przeczytajcie Ap 12,7-9; Jud 9; 1 Tes 4,16

1. Co robi w tych fragmentach św. Michał?
2. Jak jest tu nazwany?
3. W jakich czasach mają miejsce opisane w tych fragmentach wydarzenia?

Kraina III "Podróż w czasy bł. ks. Bronisława Markiewicza"

Błogosławiony Ks. B. Markiewicz (1842-1912) obrał św. Michała za patrona dla założonych przez siebie zgromadzeń zakonnych. Pisał o tym patronie w 5 artykułach wydawanego przez siebie miesięcznika p.t. "Powściągliwość i Praca". Przeczytajcie fragmenty jego wypowiedzi i odpowiedzcie na pytania.

"Św. Michał Archanioł jest szczególnym patronem Kościoła katolickiego, bo Kościół nasz jest walczący i zwalcza te same potęgi, które św. Michał w imię Pańskie spycha na dno piekła.(...) On walczy dla sprawy Bożej, by w duszach ludzkich i w Kościele Chrystusowym na ziemi królował pokój święty. Zna tylko Boskie hasło, to jest hasło miłości, a zwalcza tych, którzy podnoszą berło nienawiści."

Najlepiej zaś uczcić można św. Michała powściągliwością i pracą, to jest - powściągając pychę i pragnienia zmysłowe, i troszcząc się nie tylko o zbawienie własne, ale również o zbawienie drugich"

1. Kim jest dla Kościoła św. Michał Archanioł?
2. W jaki sposób Archanioł zwycięża szatana i broni Kościoła?
3. Jak można uczcić i naśladować św. Michała?

Kraina IV. "Podróż w dziedziny kultury i sztuki"

W londyńskim British Museum znajduje się słynny dyptyk z VI w., wyrzeźbiony z kości słoniowej, przedstawiający Archanioła Michała. W tych czasach przedstawiano go jako nosiciela pokoju. Schodzi on z niebios, trzymając w lewej ręce laskę pasterską boskiego królestwa, w prawej zaś kulę ziemską z krzyżem. W późniejszych wiekach ukazywany był już jako wojownik w połyskującej szacie, z mieczem w ręku, który był znakiem ducha dążącego wzwyż. W Liście do Efezjan (6,13-18) tarcza oznacza wiarę, pancerz- sprawiedliwość, hełm i miecz to Słowo Boże. Tak uzbrojony św. Michał walczy z Lucyferem o duszę ludzką. W Gdańsku, znajduje się słynny obraz Memlinga "Sąd ostateczny". Tam św. Michał trzyma wagę, na której waży ludzkie dusze w chwili ostatecznego rozrachunku przed Bogiem.

1. Jakie atrybuty ma św. Michał, przedstawiany na obrazach i rzeźbach?
2. Co oznaczają te atrybuty?

Kraina V. " Podróż na spotkanie z Janem Pawłem II"

Papież Jan Paweł II, 24 maja 1987 roku, odwiedzając Sanktuarium św. Michała Archanioła na Górze Gargano, we Włoszech, powiedział, że przybył tam, aby "uczcić św. Michała Archanioła i błagać go o pomoc dzisiaj, kiedy tak trudno jest dawać autentyczne świadectwo chrześcijańskie, bez popadania w kompromisy i łatwe przystosowania... ta walka przeciwko złemu duchowi, która znamionuje św. Michała Archanioła, toczy się także dzisiaj, ponieważ zły duch żyje i działa w świecie".

1. Po co przybył Jan Paweł II na Górę Gargano?
2. O czym papież był przekonany, wypowiadając te słowa?

Krok 4 - wspólna podróż w kierunku przyjaźni ze św. Michałem - prezentacja grup. Jeden z uczestników każdej grupy prezentuje odpowiedzi na postawione pytania. Katecheta przekazuje informacje o powstaniu sanktuarium św. Michała i bł. B. Markiewicza w Miejscu Piastowym 29.09.2007 r.

Krok 5 - podróż w głąb swego sumienia - refleksja

Każdy uczeń dostaje obrazek ze św. Michale i modlitwą "Św. Michale Archaniele broń nas..." Zastanówmy się w ciszy, w głębi swego sumienia:

- Jaka walka toczy się w moim sercu?
- Po której stronie stoję w tej walce, św. Michała czy jego przeciwnika?
- W jaki sposób chcę opierać się złu?
- Kogo poproszę o pomoc?

Wspólna modlitwa tekstem "Św. Michale Archaniele broń nas w walce..."

Krok 6 - podróż do zeszytu.

Zapis w zeszycie: Imię Michael znaczy "Któż jak Bóg". Św. Michał Archanioł jest opiekunem Kościoła świętego, wodzem zastępów anielskich, pogromcą szatana, patronem dobrej śmierci. Jest zawsze gotowy przyjść nam z pomocą w walce z pokusami. Wspomina go Księga Daniela, Apokalipsa i List Judy. Do naśladowania go wzywał bł. ks. Bronisław Markiewicz.

Praca domowa (do wyboru):

1. Napisz wypracowanie p.t. "Moje spotkanie ze Św. Michałem Archaniołem".
2. Ułóż pytania i odpowiedzi do krzyżówki, aby powstało hasło: KTÓŻ JAK BÓG.

Załącznik.

TREŚĆ WYKŁADU: ANIOŁOWIE - NATURA I ZADANIA.

Anioł - w języku hebrajskim male'ak znaczy "poseł", "ambasador", w greckim angelos; w łacińskim angelus tłumaczy się "posłaniec", "wysłannik", "zwiastun". W Piśmie św. znamy grupy aniołów tzw. chóry (Aniołowie, Archaniołowie, Trony, Panowania, Zwierzchności, Księstwa, Potęgi, Cherubini, Serafini) oraz imiona własne: Michał, Gabriel, Rafał.

Aniołowie to stworzenia czysto duchowe, posiadające rozum i wolę, są stworzeniami osobowymi i nieśmiertelnymi, przewyższając doskonałością wszystkie stworzenia widzialne / KKK 329/.

Anioł - istota czysto duchowa nie jest zależna od materii, jest niedostrzegalna, nie ogranicza jej miejsce i czas, ani żadne prawa fizyki, czy chemii. Jest podobna do ducha Bożego, nieśmiertelna.

Aniołowie mają pełniejsze poznanie Boga niż człowiek. Ich rozum nie jest ograniczony pośrednictwem poznania zmysłowego. Nie mają jednak nieskończonej wiedzy: nie znają terminu końca świata, ani spraw przyszłych i ostatecznych.

Wola aniołów jest doskonalsza od ludzkiej;

- nie decydują się połowicznie, ale całą swoją istotą,
- są zdolni do miłości.

Funkcje aniołów są ściśle połączone z główną prawdą o istnieniu Boga i zbawieniu człowieka. "Aniołowie są duchami przeznaczonymi do usług, posłanymi na pomoc tym, którzy mają osiąść zbawienie" (Hbr 1,14).

- Aniołowie służą Jezusowi: zwiastują Jego narodziny, są podczas nocy betlejemskiej, towarzyszą kuszeniu na pustyni, modlitwie w Ogrójcu, ogłaszają jego zmartwychwstanie i wniebowstąpienie.

- Aniołowie przekazują człowiekowi słowa i polecenia Boga: np. powstrzymanie Abrahama przed zabiciem syna, zwiastowanie Maryi, że będzie Matką Syna Bożego, pouczenie św. Józefa o ucieczce do Egiptu, itp.

- Aniołowie wskazują drogę człowiekowi, usuwają przeszkody i troszczą się o powodzenie każdego Bożego przedsięwzięcia, radują się z nawrócenia grzesznika, przedstawiają Bogu modlitwy ludzi. Bronią w walce z szatanem, zwłaszcza św. Michał Archanioł.

- Aniołowie mają siłę wykonać zadanie, które wyraża gniew Boży i jest wyrazem kary, czy upomnienia.

- Aniołowie są obecni w momencie śmierci człowieka, wprowadzają dusze przed tron Boga. Będą wysłannikami podczas zmartwychwstania umarłych, którzy oddzielą sprawiedliwych od potępionych w czasie Sądu Ostatecznego.

- Aniołowie uwielbiają Boga, adorują Go i oddają Mu cześć, oglądając Jego oblicze. Każdy człowiek ma swego Anioła stróża, który jak duchowy przyjaciel prowadzi, broni, oświeca.

" Zażyła przyjaźń z Aniołami nie tylko daje nam poczucie bezpieczeństwa, lecz także pozwala czerpać od nich coś, co oni posiadają, dzięki bezpośredniemu kontaktowi z Bogiem." (Pius XII)

Bł. Ks. Bronisław Markiewicz: "Mów modlitwy, jakie możesz, a gdy ci trudno, ukryj się za twego anioła i powiedz Mu, aby cię zastąpił w chwaleniu Pana."